

Čís. 16509.

Pensijní pojištění (zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.).

Zaměstnanec nemá proti zaměstnavateli nárok na náhradu dávek, které mu byly vyměřeny po jeho dodatečné přihlášce k pensijnímu pojištění (§ 12 uved. zák.) a které sám zaplatil, nebyl-li zaměstnavatel povinen odvésti pojistné, zejména zaniklo-li právo nositele pojištění, předepsati zaměstnavateli pojistné dávky na něho připadající promlčením, třebaže zaměstnavatel zavinil, že nebyl zaměstnanec k pensijnímu pojištění včas přihlášen.

V takovémto případě se úmluva, jíž se zaměstnanec vůči zaměstnavateli zavázal uhraditi celé pojistné ze svého, nepříčí předpisu § 11 řeč. zák.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1937, Rv I 535/37.)

Žalobce, který byl u žalovaného krejčovského družstva »O.« v P. zaměstnán od 5. září 1921 do 30. září 1932, se na žalovaném družstvu domáhá žalobou podanou dne 23. dubna 1935 zaplacení 2.347 Kč 70 h s přísl. z toho důvodu, že zaplatil za žalovaného zaměstnavatele polovici pojistného, která připadá na zaměstnavatele, a zaplacení polovice přírážky k pojistnému 311 Kč 85 h s přísl., o kteroužto částku rozšířil žalobu dne 24. května 1935. Proti žalobě namítí žalovaný zaměstnavatel promlčení, ježto ony částky byly zaplaceny před více než třemi lety před podáním žaloby. Soud první stolice uznal podle žaloby o první částce částečným rozsudkem a o druhé částce konečným rozsudkem. Odvolací soud zamítl žalobu. Důvody: Předpisy zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců jsou vydány v oboru práva veřejného. Pensijní pojištění jest součástí státní sociální péče a samostatné rozhodování o otázce, zda zaměstnanec podléhá tomuto pojištění, přísluší úřadům správním. V souzeném případě je pravoplatný výměr úřadovny A Všeobecného pensijního ústavu v P. ze dne 10. října 1929, jímž byl žalobce prohlášen jako dílovedoucí za povinného pojištění od 1. července 1923 do 30. června 1926 podle zákona o pensijním pojištění ve znění zák. č. 89/1920 a zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. Tím, že dotčená úřadovna přijala žalobce k pojištění, jest i pro soudy závazně rozřešena otázka pojistné povinnosti žalobce za uvedenou dobu a netřeba tudíž soudu zkoumati otázku, jak se odvolatelka neprávem domnívá, zda žalobce v té době skutečně vykonával práce dílovedoucího či pouhého střihače (rozh. č. 14631 Sb. n. s.). Žalobce se domáhá zaplacení jednak polovice pojistného, t. j. částky 2.347 Kč 70 h, jednak částky 311 Kč 75 h jako polovice 19¼% přírážky k pojistnému, a to v obou případech za dobu od 1. července 1923 do 30. června 1926, a vyvozuje žalobní nárok z předpisu § 64 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., podle něhož hradí zaměstnavatel z pojistného polovinu, kterou však žalobce zaplatil za žalovaného zaměstnavatele ze svého. Jest rozhodnouti, zda pro předpis § 11 dotč. zák., podle něhož jsou neplatná ujednání, která by omezovala nebo vylučovala platnost

řečeného zákona v neprospěch pojištěnců, jest žalované družstvo podle zákona povinno zaplatiti za dobu shora naznačenou polovinu pojistného i přírážky k němu, či nikoliv, a zda tudíž jest povinno k náhradě uvedených částek, jež žalobce pojišťovacímu ústavu již zaplatil. Odvolací soud nesdílí názor prvního soudu, že tu jest povinnost žalovaného k náhradě. Se zřením na to, že žalobce převzal dohodou sjednanou před podáním žádosti žalovaného za pojištění žalobce též za dobu shora uvedenou závazek, že celý náklad na pojištění uhradí ze svého, a že pojistná povinnost nastala teprve vyměřením z 10. října 1929, takže jde o náhradu polovice pojistných příspěvků za pojistnou dobu od 1. července 1923 do 30. června 1926, nutno hledíc na lhůty vytčené v §§ 12, odst. 1, a 67 uved. zák. pokládati nárok na náhradu z obou částek za promlčený. Je sice možné podle § 12 řeč. zák. dodatečné provedení pojištění za dobu celkem 6 let nazpět, bude-li pojistné za celou tuto dobu zapláceno, avšak pro tříletou promlčecí lhůtu v § 67 uved. zák. stanovenou k předepsání pojistného nutno právem usuzovati, že za dobu tří let, počítaje nazpět od přihlášky, lze pojištění provést i proti vůli stran, kdežto za dobu dalších 3 let jen tehdy, zaplatí-li některá ze stran sama dobrovolně pojistné příspěvky za tuto dobu, třebaš byly promlčeny. Je-li tomu tak, nepřiči se zákonnému zákazu § 11 zák. o pens. poj. dohoda stran o náhradě pojistných příspěvků s přírážkou pouze žalobcem, a není proto uvedená dohoda neplatná podle § 879 obč. zák. a nelze se ani s úspěchem domáhati nároku podle § 1042 obč. zák., neboť žalované družstvo nemělo zákonnou povinnost zaplatiti samo promlčené pojistné příspěvky s přírážkou. Učinil-li tak žalobce sám, nevynaložil tím náklad za žalovaného zaměstnavatele a není proto jeho nárok odůvodněn. Kdyby bylo zažalovaný nárok posuzovati s hlediska náhrady škody, byl by nárok promlčen podle § 1489 obč. zák., ježto byl výměr o pensijní povinnosti vydán roku 1929, a žalobce se domáhá náhrady žalobou, kterou podal teprve roku 1935, tedy po uplynutí tříleté lhůty promlčecí. Posoudil proto první soud věc mylně po právní stránce, vyhověl-li žalobě.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalobce.

D ů v o d y:

Nižší soudy zjistily, že výměrem úřadovny A Všeobecného pensijního ústavu v P. ze dne 10. října 1929, č. l. 30643, byl žalobce ve svém zaměstnání u žalované firmy uznán za pojištěním povinného za dobu od 1. července 1923 do 30. června 1926 a že bylo prohlášeno, že jest na pojistném zaplatiti částku 3.240 Kč s 5% úroky ode dne splatnosti pojistného, dále že celkovou částku 3.989 20 h zaplatil žalobce šekovým složným lístkem dne 14. října 1929. Tento výměr nabytí moci práva a jsou jím vázány soudy (rozh. č. 5804, 8286, 8643 a j. Sb. n. s.). Není dále sporu o tom, že žalobce vstoupil do služby žalované firmy dne 5. září 1921. Podléhal-li žalobce pensijní povinnosti již ode dne 1. července 1923, bylo ovšem povinností žalované firmy přihlásiti ho u příslušného nositele pojištění do 14 dnů po započetí služebního poměru

(§§ 73, odst. 3, nař. č. 138/1914 ř. z., který nebyl změněn zákonem č. 89/1920 Sb. z. a n.), a odváděti pojistné (§ 34 uved. nař. a zák.). Nevyhověl-li zaměstnavatel povinnosti odvésti pojistné, byl žalobce jako pojištěnec oprávněn, nenastal-li dosud pojistný případ, odvésti na místě něho povinné úhrnné pojistné a žádati na zaměstnavateli náhradu části na něho připadající (§ 68, odst. 5, zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.). V souzeném případě není ani sporné, že žalovaná firma neodváděla pojistné týkající se svrchu dotčené doby a že žalobce tak učinil, a dále nebylo tvrzeno ani prokázáno, že do dne zapravení pojistného žalobcem již nastal pojistný případ. Avšak toto pojištěncovo oprávnění jest vykládati ve spojitosti s ustanovením § 67 uved. zák., jemuž nasvědčuje již doslov § 68, že pojištěnec jest oprávněn odvésti pojistné »na místo« zaměstnavatele, totiž za něho. Nebyl-li tudíž zaměstnavatel povinen odvésti pojistné, zvláště když právo nositele pojištění předepsati pojistné uhaslo promlčením (§ 67 řeč. zák.), může sice pojištěnec zapraviti pojistné, aby se tak chránil před škodou, jež by mu neodvedením pojistného při dodatečné přihlášce mohla vzniknouti z ustanovení § 5, odst. 5, a § 12 dotč. zák., avšak v takovémto případě nejedná pojištěnec za zaměstnavatele, neboť neodvádí pojistné na jeho místě, když zaměstnavatele nestíhá povinnost zaplatiti pojistné promlčením uhaslé. Náhrady se nemůže pojištěnec v takovém případě ani domáhati, odvolává se na ustanovení § 1042 obč. zák., ježto neučinil náklad, který měl zaměstnavatel učiniti sám podle zákona. Právo předepsati pojistné se promlčuje podle § 67 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. a před účinností řečeného zákona podle § 35 nař. č. 138/1914 ř. z. v doslovu zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. ve třech letech ode dne splatnosti pojistného (§ 66, odst. 1, dotč. zák., dříve § 34 uved. nař. v doslovu zákona č. 89/1920 Sb. z. a n.) a ježto v souzeném případě jde o pojistné splatné za pojistnou dobu od 1. července 1923 do 30. června 1926, bylo toto pojistné, přihlíží-li se k ustanovením §§ 65, odst. 1, a 66, odst. 1, téhož zákona v den dodatečné přihlášky (13. září 1929) již promlčeno. Stranám nebylo ovšem zabráněno, aby toto pojistné zapravily, aby tak žalobci zachovaly příspěvkovou dobu (§ 12 dotč. zák.), avšak zaměstnavatel (žalovaná firma) nebyl k tomu povinen, a proto nelze ujednání stran, jímž se žalobce zavázal celé ono pojistné uhraditi ze svého, pokládati za neplatné podle § 11 dotč. zák., ana tím nebyla omezena nebo vyloučena platnost zákona v neprospěch pojištěnce (žalobce). Právní závěr odvolacího soudu není tudíž právně mylný.

Čís. 16510.

**Otec není zavázán pečovati o své dítě do té doby, dokud dítě nena-
lezně zaměstnání odpovídající sociálnímu postavení otcovu. Rozhoduje
způsobilost dítěte a možnost naléztí pramen výživy.**

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1937, Rv II 812/37.)